

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09 – 1329/26.08.2014 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, във връзка с чл. 13, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, чл. 102, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и чл. 17, ал. 2 от Наредба № 6 от 28.05.2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование и във връзка с осигуряване на обучението по учебния предмет

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет теория и методика на физическото възпитание за придобиване на III степен на професионална квалификация по професия код 813100 „Помощник-треньор“, специалност код 8131001 „Спорт“, за професия код 813090 „Помощник-инструктор по фитнес“, специалност код 8130901 „Фитнес“ и за професия код 813080 „Организатор на спортни прояви и първенства“, специалност код 8130801 „Организация на спортни прояви и първенства“ от професионално направление код 813 „Спорт“ съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2014/2015 година.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Ваня Кастрева - заместник-министър.

ДОЦ. РУМЯНА КОЛАРОВА

Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА

**ЗА
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА НА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ**

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД № РД 09 – 1329/26.08.2014 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 813 „СПОРТ”

ПРОФЕСИИ:	813100	„ПОМОЩНИК-ТРЕНЬОР”
	813090	„ПОМОЩНИК- ИНСТРУКТОР ПО ФИТНЕС”
	813080	„ОРГАНИЗАТОР НА СПОРТНИ ПРОЯВИ И ПЪРВЕНСТВА”

СПЕЦИАЛНОСТИ:	8131001	„СПОРТ”
	8130901	„ФИТНЕС”
	8130801	„ОРГАНИЗАЦИЯ НА СПОРТНИ ПРОЯВИ И ПЪРВЕНСТВА”

**София
2014 година**

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА И ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Учебната програма по теория и методика на физическото възпитание е предназначена за обучение на учениците за придобиване на III степен на професионална квалификация професия код 813100 „Помощник-треньор”, по професия код 813090 „Помощник-инструктор по фитнес” и по професия код 813080 „Организатор на спортни прояви и първенства” от професионално направление код 813 „Спорт” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

В учебната програма е включен учебен материал, с овладяването на който се цели учениците да усвоят система от научни знания в сферата на теорията и методиката на физическото възпитание, които да подпомогнат и гарантират професионалната им реализация.

Учебните модули 1 – Теория на физическото възпитание и 2 – Методика на физическото възпитание, имат фундаментален характер. Планираните теми осигуряват базисната подготовка на специалистите със спортно образование. Предвиденото учебно съдържание обхваща следните проблеми: методологични основи на теорията на физическото възпитание; нормативна основа на системата за физическо възпитание; средства на физическото възпитание; методи в училищното физическо възпитание; характеристика на учебния процес по физическо възпитание; двигателни (физически) качества; форми на организация на заниманията по физическо възпитание и др.

Съдържанието на учебната програма отразява основния обем от знания, необходими при решаването на възпитателните и образователните задачи в хода на учебния процес който ръководи, като се съобразява с възрастовите особености на обучаемите и съдейства за развитието на подрастващите и младежта, използва разнообразни методи, техники и средства на различните аспекти на обучението и възпитанието и др.

Учебното съдържание трябва да се актуализира от учителите в началото на всяка учебна година, в случай че в професията се въведени нови научни знания, дейности и др. Разпределението на конкретните теми на учебното съдържание и очакваните резултати се съобразяват с възрастта и възможностите на учениците и с разпределението на учебните

часове в утвърдените учебни планове за всяка от специалностите от професионалното направление.

Обучението по предмета се извършва във взаимовръзка с учебния предмет педагогика и теория и методика на спортната тренировка, както и с други учебни предмети от отрасловата и специфичната подготовка за професията.

Обучението по учебния предмет се организира чрез активно включване на ученика, чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание, чрез анализиране на данни и изготвяне на задания.

Обучението се провежда като теоретични уроци за нови знания и занимания с практическа насоченост.

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Общ брой часове за учебния предмет в XII клас

I учебен срок: 18 учебни седмици x 2 учебни учебни часа = **36 учебни часа**

II учебен срок: 13 учебни седмици x 1 учебен час = **13 учебни часа**

Общо учебни часове = 49 учебни часа

III. СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

РАЗДЕЛ (МОДУЛ) I – Теория на физическото възпитание - 24 учебни часа

Тема 1

Научни основи на теорията и методиката на физическото възпитание - 2 учебни часа:

- съвременни (нови) концепции и постановки на теорията и методиката на физическото възпитание;
- интердисциплинарни връзки на ТМФВ с другите науки за човека;
- развитието на спортологията като холистична научна област за човека и неговото физическо възпитание, здравно образование и възпитание (валеология), спортна подготовка и реализация.

Тема 2

Държавата и социалните функции на физическото възпитание и спорта – 2 учебни часа:

- значение и основна цел на ФВС в съвременното общество;
- държавата като двигател и регулатор на развитието на физическото възпитание и спорта в Република България;
- дългосрочни концепции и програми за развитието на физическото възпитание и спорта в Република България.

Тема 3

Средства на физическото възпитание - 4 учебни часа:

- диверсификация (умножаване) на средствата на физическото възпитание. Нови спортове и видове двигателни дейности;
- интеграция на средствата на физическото възпитание с другите дейности по учебните предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка;
- туризмът и туристическата анимация в училището;
- спортът и спортната анимация в училището;
- допълнителни средства на физическото възпитание.

Тема 4

Учебен процес по физическото възпитание и спорта - 2 учебни часа:

- характеристика на учебния процес по ФВС;
- знания, двигателни умения и навици в учебния процес по ФВС;
- формиране на двигателния навик – етапи, особености, закономерности.

Тема 5

Теория и методика на подвижните игри - 4 учебни часа:

- теоретични основи на подвижните игри;
- видово разнообразие на подвижните игри;
- методико-практически особености на подвижните игри.

Тема 6

Теория и методика на спортно-подготвителните игри - 2 учебни часа:

- теоретични основи на спортно-подготвителните игри;
- видово разнообразие на спортно-подготвителните игри;
- методико-практически особености на спортно-подготвителните игри.

Тема 7

Теория и методика на спортните игри - 4 учебни часа:

- теоретични основи на спортните игри;
- видово разнообразие на спортните игри;
- методико-практически особености на спортните игри.

Тема 8

Теория и методика на нетрадиционните за България игри - 2 учебни часа.

Тема 9

Статут, функции и управление на спортните училища - 2 учебни часа.

РАЗДЕЛ (МОДУЛ) II - Методика на физическото възпитание – 25 учебни часа

Тема 10

Методите в училищното обучение по физическо възпитание и спорт - 2 учебни часа:

- същност и характеристика на методите в училищното ФВС;
- класификация на методите по ФВС;
- обусловеност на методите, които се използват в училищното ФВС.

Тема 11

Методи за възпитателно взаимодействие - 2 учебни часа:

- обща характеристика на методите за възпитателно взаимодействие по физическо възпитание и спорт;
- основни методи за възпитателно взаимодействие - същност на метода, приложение, изисквания при приложението му, предимства и недостатъци.

Тема 12

Методи за обучение по физическо възпитание и спорт - 2 учебни часа:

- обща характеристика на методите за обучение по ФВС;
- словесни методи за обучение;
- нагледни методи за обучение;
- двигателни (практически) методи за обучение.

Тема 13

Методи за организация на двигателната дейност - 2 учебни часа:

- обща характеристика на методите за организиране дейността на учениците;
- описание на отделните методи за организация: същност на метода, предназначение, методически похвати, предимства и недостатъци.

Тема 14

Методи на физическото натоварване - 2 учебни часа:

- обща характеристика на методите за натоварване;
- класификация на методите за натоварване;
- описание на отделните методи за натоварване: същност на метода, предназначение, методически похвати, предимства и недостатъци.

Тема 15

Методи за контрол и оценка по физическо възпитание и спорт - 1 учебен час:

- същност и значение на оценяването в обучението по ФВС; доцимология;
- основни цели и функции на оценяването и контрола в обучението по ФВС;
- обща характеристика на методите за контрол и оценка по ФВС;

- описание на основните методи за контрол и оценка (същност, приложение, методически изисквания, предимства и недостатъци);
- формиране на оценката по ФВС.

Тема 16

Методи за оптимизиране на учебния процес по ФВС - 2 учебни часа:

- същност на оптимизацията в областта на училищното ФВС;
- индивидуализация и диференциация на обучението по ФВС;
- проблемно обучение;
- програмирано обучение;
- оптимизиране на обучението по ФВС чрез съвременни подходи.

Тема 17

Форми за организация на обучението по ФВС - 2 учебни часа:

- същност на формите за организация на обучението по ФВС;
- класификация на формите за организация на обучението по ФВС;
- урокът като основна форма на обучение – определение, задачи, структура;
- видове уроци.

Тема 18

Методически изисквания към урока по физическо възпитание и спорт - 2 учебни часа:

- обща характеристика и значение на методическите изисквания към урока по ФВС;
- изисквания към отделните страни на урока: дидактическа, възпитателна, организационна;
- специфични изисквания към спортния педагог за осъществяване на методическото ръководство на урока.

Тема 19

Физическо натоварване и плътност на урока по ФВС - 2 учебни часа:

- основни компоненти на натоварването в урока по ФВС;
- методика за измерване плътността на урока по ФВС;
- графично изобразяване на плътността на урока, тълкуване на резултатите.

Тема 20

Педагогическо наблюдение и анализ на урок по ФВС – 2 учебни часа:

- наблюдението като метод в спортната педагогика;
- провеждане на педагогическо наблюдение по ФВС в училище: същност, видове, етапи, изисквания;

- педагогически анализ на урок по физическо възпитание и спорт - същност, показатели, структура;
- наблюдението като метод в спортната педагогика;
- провеждане на педагогическо наблюдение по ФВС в училище: същност, видове, етапи, изисквания;
- педагогически анализ на урок по физическо възпитание и спорт - същност, показатели, структура.

Тема 21

Физическото възпитание в общообразователните училища. Държавни образователни изисквания - 2 учебни часа:

- образователната стратегия на съвременното училище;
- Държавни образователни изисквания;
- обща характеристика на учебната програма по ФВС;
- физическото възпитание в основната образователна степен;
- физическото възпитание в средната образователна степен.

Тема 22

Планиране и отчитане в училищното физическо възпитание и спорт - 1 учебен час:

- същност на планирането в училищното ФВС;
- видове планиране в училищното ФВС;
- отчитане и отчетна документация по ФВС в училище.

Тема 23

Безопасност и сигурност при провеждане на обучението по ФВС – 1 учебен час:

- същност и значение на безопасността при обучението по ФВС;
- специфични особености на мерките за безопасност при различните спортове в училище;
- дейности и отговорност на спортния педагог при осигуряване на безопасност в обучението по ФВС.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

След завършване на обучението учениците трябва да

знаят:

- съвременните постановки и проблеми на теорията и методиката на физическото възпитание като научно-приложна дейност;

- общите закономерности на физическото възпитание като спортно-педагогически процес;

- динамиката на моторните възможности на човека във възрастов аспект и управлението на двигателните способности с разнообразни средства на физическото възпитание в различните форми на занимание;

- държавните документи за съдържанието на образованието – учебен план, учебна програма, учебници и учебни помагала;

- да познават и прилагат класическите принципи на обучението;

- да познават и прилагат методите на обучение;

могат:

- да планират (изготвяне на тематично-поурочно разпределение на раздел от учебната програма и план-конспект за урока), контролират и отчитат работата по физическо възпитание и спорт в училище;

- да оказват помощ и осигуряване на безопасност в уроците по физическо възпитание;

- да измерват плътността на урока по физическо възпитание;

- да участва в екип за организация и провеждане на вътрешни състезания по отделните видове спорт в училище, спортни празници, спартакиади и други спортни мероприятия.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ – РАБОТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

Проф. д.п.н. Малчо Малчев, хоноруван преподавател в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски”;

Проф. Лейла Крайджикова, преподавател в Национална спортна академия „В. Левски”;

Проф. Майя Николова, преподавател в Национална спортна академия „В. Левски”;

Проф. д-р Петър Банков, хоноруван преподавател, катедра "Мениджмънт на спорта" в НСА "Васил Левски";

Доц. д-р Диана Димитрова, преподавател в Национална спортна академия „В. Левски”;

Доц. Люба Андреева, преподавател в Национална спортна академия „В. Левски”;

Доц. д-р Велизар Михайлов, преподавател в Национална спортна академия „В. Левски”;

Доц. д-р Юлиян Карабиберов, преподавател в Национална спортна академия „В. Левски”;

Любка Алипиева, главен експерт в МОН;

Мария Дочкова, учител в 166 СУ „В. Левски” - гр. София;

Георги Стоичков, учител и пом. директор по спортна подготовка в 166 СУ „В. Левски” - гр. София.

VI. ЛИТЕРАТУРА

1. Гаврийски, В. Двигателен навик – от шаблона на Кръстовников до съвременни данни и представи. Въпроси на физическата култура, кн. 3 и 4, 1993.
2. Гаврийски, В. и др. Физиология на спорта. Херон прес. С., 1993.
3. Закон за изменение и допълнение на Закона за физическото възпитание и спорта (ДВ, бр. 53 от 30.06.2000 г.)
4. Зациорски, В. М. Физическите качества на спортиста. София, МиФ, 1970.
5. Йорданова, Н. и др. Теория и методика на физическото възпитание. Шумен, УИ “Еп. К. Преславски”, 1997.
6. Костов, К. Оптимизиране на двигателната активност на учениците от начална училищна възраст. Благоевград, ВПИ, 1987.
7. Милева, Ел. Педагогика на физическото възпитание и спорта. С., 2012.
8. Малчев М. и др. Теория и методика на физическото възпитание. Учебник, Шумен, УИ “ЕП.К.Преславски”, 2001.
9. Наредба № 2 за учебно съдържание от 18.05.2000 г.
10. Пенева, Б. Физическо възпитание и спорт: I – IV клас. София, 1996.
11. Пенева, Б. Епистемологични проблеми на обучението в движения. Лекции по методика на обучение в движения. С., 2009.
12. Пенева, Б. Училищното физическо образование и спорт в Европа – състояние и тенденции в началото на XXI век. С., 2011.
13. Петрова, Н. Системи за физическо възпитание. София, М и Ф, 1982.
14. Рачев, К. Оптимизиране подготовката на младите спортисти. С., М и Ф, 1992.
15. Рачев К. и др. Теория и методика на физическото възпитание. НСА-ПРЕС, 2004.
16. Рачев К., Маргаритов, В. Теория и методика на физическото възпитание. ПУ “П. Хилендарски”, 1996.
17. Цонкова, Д. Теория и методика на физическото възпитание (лекционен курс).
18. УИ ”Св. Св. Кирил и Методий”, ВТ, 2007.
19. Учебни програми по физическо възпитание и спорт.